

Ajuntament de Gisclareny

Gisclareny

Ubicació

Comarca:	Berguedà
Lloc/Adreça:	A la plaça del poble al veïnat del Roser (Av. Roser S/N 08695)
Emplaçament	Pista de Bagà a Gisclareny PK.13 seguir direcció veïnat del Roser. Al costat de l'església
Alçada:	1338,4
Coordenades:	
Latitud:	42.25002
Longitud:	1.78664
UTM Est (X):	399906
UTM Nord (Y):	4678249

Classificació

Número de fitxa	08093 - 103
Àmbit:	Patrimoni immoble
Tipologia	Edifici
Estil / època:	Modern Neoclàssic
Segle	XVIII-XIX
Estat de conservació	Bo
Notes de conservació:	Restaurat recentment als anys'90
Protecció	Inexistent
Accés	Restringit
Ús actual:	Científic
Titularitat	Pública
Titular:	001600200DG07G0001GD
Autoria de la fitxa	Pere Cascante i Torrella
Data de registre de la fitxa:	dc., 09/10/2019 - 02:00

Descripció

Edifici situat a la part de més a migdia del veïnat del Roser davant de l'església del Roser i al costat est de la Rectoria. Resta separat pels tres únics carrers que hi ha al veïnat de Gisclareny, però comunicat amb l'església i la rectoria mitjançant passos coberts per damunt del carrer. Es tracta d'una construcció més aviat allargassada, de planta rectangular, de tres crugies i composta per una planta baixa i un únic pis cobert amb teulada a dues vessants de teula ceràmica àrab damunt de cavalls i llates de fusta i amb el carener paral·lel a la façana principal orientada a migdia cap a la plaça del poble. En quant a la distribució de les seves obertures hi ha un predomini del massís respecte el buit, ja que la majoria de les seves façanes, tret de la de migdia són completament cegues i només hi ha obertures a la façana principal. S'organitza d'una manera molt ordenada mitjançant dues portes a la planta baixa; una d'accés a les dependències municipals i coronada en arc de mig punt i una segona d'accés al garatge. Ambdues obertures estan flanquejades per dues finestres coronades mitjançant una llinda de fusta i al seu damunt i coincidint amb el primer pis s'hi obren dues balconeres amb balcó de barrots de ferro situat al mateix pla de la façana a la part central i dues finestres a cada costat coronades també mitjançant una llinda de fusta. L'aparell és de maçoneria de carreus de pedra mal treballats i escairats, units amb argamassa de calç i col·locats en filades més aviat irregulars i horitzontals. Les cantonades i dovelles del'arc d'accés al primer pis són en pedra picada. Recentment ha estat restaurat recentment. A la part del darrere i a tocar de l'angle nord-oest hi ha un passadís que hauria comunicat les dependències municipals amb el cor de l'església. Aquest element d'un interès arquitectònic molt rellevant està cobert amb teulada a dues vessants de teula ceràmica àrab i sostingut mitjançant una volta d'arc de mig punt damunt del carrer que hi ha davant de l'església i construïda amb lloses o còdols de riu col·locats a "plec de llibre" i també a sardinell. Descansa damunt d'un basament de pedra i hi té obertes al primer pis dues finestres rectangulars reixades. Es tracta d'un element molt peculiar que li dona una imatge molt típica. L'interior està completament reformat.

Observacions:

Segons imatges i postals antigues conservades de Gisclareny (todocolección.net) i publicades al "Escudo de Oro" i atribuïdes a Bagà es veu una imatge acolorida d'aquest edifici amb les parets revestides d'un enlluït de calç de color marró terrós i amb els emmarcaments de les obertures i cantonades resseguides en color blanc i amb quatre òculs a la darrera planta, que semblen correspondre als coronaments de cadascuna de les obertures. Aquesta decoració es va perdre en la restauració que s'hi va fer a mitjans dels anys'90 però es conserva documentada en aquestes imatges. Sembla datar de mitjans del segle XIX o principi del XX. La disposició de les obertures és la mateixa que l'existent. En quant al passatge que comunica amb l'església possiblement correspongui amb una obra erigida en aquest moment, juntament amb la rectoria, possiblement vinculat al moment que es centralitza l'activitat religiosa, administrativa i política en un sol lloc ja que els tres edificis (ajuntament, església i rectoria) estan comunicats entre sí.

Història

Segons E. Martín l'edifici de l'ajuntament correspon amb l'antiga construcció del "corral de l'era" documentada abans del segle XIX. Segons E. Martín, (Martín, 2005) són molt escasses les referències d'un municipi a Gisclareny abans del segle XVIII. En canvi segons el mateix autor a partir del Decret de Nova Planta les notícies cada vegada seran més abundoses. L'origen sembla remuntar-se en època medieval quan depenia dels cònsols de Bagà, en temps de les baronies de Pinós (Serra i Vilaró, 1989 Ob. Cit. Llibre I i II). Tot i així les referències més abundants són a partir del segle XVIII. L'ajuntament dels temps de Felip V no tenia representació del poble, el batlle era nomenat pels senyors amb vigència de dos anys mentre que els regidors ho eren per la reial Audiència de Barcelona. Gisclareny tenia un batlle i dos regidors. Segons Martín s'ha pogut tenir accés al nom dels batlles que van ocupar l'ajuntament de Gisclareny en temps de l'antic règim gràcies als llistats de tots els batlles nomenats a Catalunya. La funció del batlle era la de

representant del senyor al municipi i ostentava la jurisdicció judicial i criminal llevat quan l'acusat era un membre de la noblesa que llavors passava les competències a la cúria baronial de Bagà. Per damunt d'aquests organismes hi havia l'alcalde major situat a la subvegueria de Berga i que intervenia en municipis de diferent domini senyorial. Com a ordre suprem hi havia la reial Audiència. Segons Martín (Martín, 2005 p. 24) destaca alguns afers que va intervenir la justícia baronial de Bagà destacant-ne una disputa el 1804 entre un pagès i Josep Tor o per exemple una disputa de 1796 prop de cal Jovell entre Ciprià Pons i Llorenç Tor que acabà a mans de la Reial Audiència. La manca de presó a Gisclareny va fer que molts dels empresonats es fessin a Bagà on hi havia una presó. Segons el mateix Martín, la presa de possessió d'un nou senyor després de la mort de l'anterior anava acompanyat d'un ritual que es celebrava primer a la capital de les baronies i després a cadascun dels municipis afectats on el batlle i els regidors escenificaven l'acte de vassallatge davant els nous senyors. Amb la constitució de 1812 l'organització de l'ajuntament també va experimentar alguns canvis on es van produir algunes pèrdues del poder dels ajuntaments i es va incrementar el control del govern supra municipal. En aquest tipus d'ajuntament desapareixia la importància de la cúria baronial de Bagà i també de la reial audiència donava poder al sufragi per cens i per tant lliure elecció de l'alcalde i els regidors entre els membres masculins del municipi, sovint escollits per la seva posició i rol social i també la renda que tenien. Els alcaldes designats pel governador civil eren els regidors electes, les diputacions eren controlades per un "jefe político" i al damunt seu hi havia el governador civil. Aquest sistema era subjecte a la manipulació ja que les llistes eren fetes pels mateixos ajuntaments. A partir dels pressupostos conservats, llistes de pedrons municipals s'ha pogut conèixer com estava organitzat l'ajuntament de Gisclareny a mitjans del segle XIX. Així per exemple se sap que el 1843 els ingressos que s'obtenien eren nuls i hi havia una despesa de 804 rals d'ardit que es repartien entre els diversos veïns afectant els principals contribuents. Aquest fet va comportar la creació d'una comissió per al repartiment d'aquest arbitri que requeia al batlle, regidors i a quatre dels principals contribuents (Martín, 2005. P.19). Consta també que es conserva un document que narra la fundació de la junta revolucionària de Sant Miquel arran dels afers revolucionaris de 1868. A més se sap que el 1887 Josep Vinyas ven a l'ajuntament de Gisclareny per un valor de 570 ptas. la casa de "lo corral de l'era" que correspon a l'actual casa consistorial i delimitada pels tres carrers que l'envolten i l'espai o era de davant seu. Consta que el 1915 amenaçava ruïna degut a la crisi i manca de recursos i dèficit de finances raó de la qual el municipi sol·licità a l'estat un augment del nombre d'arbres a talar per a poder fer subhasta. (Martín, 2005. P. 19-21)

Bibliografia

MARTÍN, E (2005). Una mirada sobre la història de Gisclareny. P.33-38. ACA. Llibrets de compliment pasqual. Amillament de 1863. Extret de Martín, E; 2005. Annex 21. SERRA i VILARÓ, J (1989). Les Baronies de Pinós i Mataplana. Investigació als seus arxius. Llibres I, II i III;

